

UAB „EPSO-G“ ĮMONIŲ GRUPĖS PIRKIMŲ POLITIKA

EPSO-G yra energijos perdavimo ir mainų įmonių grupė, kurios veikla ir įgyvendinami projektai priklauso nuo sėkmingai vykdomų prekių, paslaugų ir darbų pirkimų. Šia politika EPSO-G įmonių grupėje siekiama vadovautis gerąja tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos institucijų ir kitų perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų pirkimų praktika ir užtikrinti efektyvų, dinamišką ir skaidrų pirkimų procesą, kuriant pridėtinę vertę UAB „EPSO-G“ įmonių grupės tikslų įgyvendinimui.

Tikslas: Nustatyti vieningus pagrindinius pirkimų strateginio planavimo, koordinavimo ir sudarytų sutarčių vykdymo bei kontrolės principus UAB „EPSO-G“ įmonių grupėje.

Taikymo sritis: taikoma visoms UAB „EPSO-G“ įmonių grupės bendrovėms, pirkimus vykdančioms pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą ir/ar Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymą. Grupės bendrovės, kurios nėra perkančiosios organizacijos ar perkantieji subjektai, vadovaujasi politikoje įtvirtintais principais ir kitomis nuostatomis, kiek jos atitinka prekių, paslaugų ar darbų pirkimą, vadovaujantis gerąja verslo praktika.

TURINYS:

1. Vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai.....	2
2. Bendrosios nuostatos.....	3
3. Pirkimų principai ir tikslai	3
4. Planavimas ir pasiruošimas pirkimams	3
5. Grupės pirkimų vykdymas ir koordinavimas.....	4
6. Pirkimų principų ir gerosios praktikos įgyvendinimas grupėje.....	5
7. Pasiūlos ir teikėjų valdymas	6
8. Sutarčių vykdymo kontrolė.....	6
9. Ginčai ir priimtų sprendimų peržiūra	8

1. Vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai

CVP IS	Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (https://pirkimai.eviesiejipirkimai.lt/)
Dukterinė bendrovė arba DB	Bendrovė, tiesiogiai kontroliuojama UAB „EPSO-G“
EPSO-G	UAB „EPSO-G“
Grupė	EPSO-G kontroliuojama įmonių grupė, kurią sudaro EPSO-G ir EPSO-G tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamos dukterinės bendrovės
Grupės pirkimas	Pirkimas, kurio metu reikalingos prekės, paslaugos ar darbai yra perkami daugiau nei vienos Grupės bendrovės naudai.
Grupės bendrovės arba Bendrovės (-ė)	EPSO-G, Dukterinės bendrovės ir Paskesnio lygio dukterinės bendrovės, kaip jos apibrėžtos šiame Politikos skyriuje, ar bet kuri iš šių bendrovių atskirai.
Koordinuojamas pirkimas	Pirkimas, koordinuojamas EPSO-G viena iš Politikoje numatytų formų: (i) deleguojant atstovus į pirkimo komisiją arba (ii) atliekant bendrą pirkimą.
Strateginis projektas	Bendrovėje vykdomas projektas, atitinkantis Grupės strateginiams projektams taikomus kriterijus ir turintis reikšmės visos Grupės veiklai, kaip tai nustatyta EPSO-G įmonių grupės projektų valdymo politikoje. Šios Politikos kontekste su Strateginiais projektais susiję pirkimai reiškia pirkimus, kurių objektas tiesiogiai susijęs su visa ar dalimi Strateginio projekto apimties.
Paskesnio lygio dukterinė bendrovė arba PLDB	Bendrovė, kurią tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja Dukterinė bendrovė.
PĮ	Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas.
Politika	UAB „EPSO-G“ įmonių grupės pirkimų politika.
Rinkos konsultacija	Pirkimo vykdytojo bendradarbiavimas su kompetentingais subjektais (nepriklausomais ekspertais, institucijomis arba rinkos dalyviais) iki pirkimo pradžios, siekiant išsiaiškinti įvairius su pirkimo objektu susijusius klausimus.
Rinkos tyrimas	Kokybinės ir kiekybinės informacijos apie realių bei potencialių prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą rinkimas ir analizė, skirti sprendimams, susijusiems su pirkimais, priimti.
Vieno pasiūlymo pirkimas	Pirkimas (skelbiamas ar neskelbiamas), kuriame pateikiamas vienas pasiūlymas.
VPĮ	Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
VPT	Viešųjų pirkimų tarnyba.

- 1.1. Kiti Politikoje naudojami terminai ir sąvokos, apibrėžtos PĮ/VPĮ, turi tokią pat reikšmę, kokia nustatyta teisės aktuose.
- 1.2. Jei Politikoje naudojama sąvoka/terminas apibrėžti VPĮ ar PĮ ir Politikoje, kai prie šios sąvokos/termino nėra naudojamas žodis „viešojo“, sąvoka apima tiek VPĮ, tiek PĮ įvardintas sąvokas.

Pavyzdžiui: Politikos atveju sąvoka apima tiek VPĮ apibrėžtą viešąjį pirkimą, tiek PĮ vartojamą sąvoką pirkimas), pirkimo sutartis, subtiekimas ir kt. sąvokos suprantamos analogiškai.

2. Bendrosios nuostatos

- 2.1. Politika tvirtinama ir keičiama EPSO-G valdybos sprendimu.
- 2.2. Politika EPSO-G taikoma tiesiogiai, EPSO-G valdymo organai, veikdami savo kompetencijos ribose, vadovaujasi Politikos nuostatomis tvirtindami atitinkamus EPSO-G vidaus dokumentus, kai tai reikalinga.
- 2.3. Rekomenduojama, jog Politika DB ir PLDB būtų įgyvendinama Bendrovių valdyboms priimant sprendimus dėl prisijungimo prie šios Politikos bei DB ir PLDB savo vidaus teisės aktuose numatant Politiką įgyvendinančias priemones.
- 2.4. Už Politikos nuostatų aiškinimą (iškilus klausimams) ir rekomendacijų dėl Politikos įgyvendinimo teikimą Grupės bendrovėms, informacijos, susijusios su Politikos įgyvendinimu Grupės mastu, surinkimą ir pateikimą EPSO-G valdybai, taip pat generaliniam direktoriui ne rečiau kaip kartą per metus atsakingas EPSO-G teisės ir korporatyvinio valdymo padalinys.
- 2.5. EPSO-G savo interneto tinklapyje skelbia šią Politiką pilna apimtimi.
- 2.6. Politika siekiama reglamentuoti su pirkimais susijusius klausimus. EPSO-G galiojančių politikų nuostatos, reglamentuojančios pirkimams aktualius klausimus, taikomos subsidiariai, t.y. tiek, kiek šių klausimų neaptaria Pirkimų politika.

3. Pirkimų principai ir tikslai

- 3.1. Vykdydamos pirkimus, Grupės bendrovės užtikrina VPĮ ir PĮ nustatytų principų laikymąsi. Grupės pirkimų vykdymas, visų pirma, yra paremtas skaidrumu, etišku elgesiu, lygiateisiškumu, konkurencijos skatinimu ir proporcingumu, pirkimų procesų skaidrumo didinimo bei korupcijos prevencijos priemonių stiprinimu Grupėje.
- 3.2. Grupės bendrovės, vykdydamos pirkimus, taip pat siekia **šių tikslų:**
  - 3.2.1. *Grupės ekonominė nauda ir veiklos efektyvumas* – pirkimų veikloje ieškoma būdų kaip, nepaneigiant šiame skyriuje aptariamų principų, mažinti pirkimo procedūroms skirtas sąnaudas ir vykdymo terminus. Pirkimų vykdymo sąnaudos neturėtų būti didesnės nei pirkimo vertė.
  - 3.2.2. *Pirkimų ir vykdomos veiklos tvarumas* – su poreikiu ir pirkimais susiję sprendimai priimami atsižvelgiant į galimą poveikį aplinkai, visuomenei, pagarbą žmogaus teisėms, etišką elgesį, saugią darbo sąlygų užtikrinimą.
  - 3.2.3. *Strateginių energetikos infrastruktūros projektų pirkimų proceso ir susijusių rizikų valdymo stiprinimas* – Grupės bendrovės įgyvendina projektus, turinčius svarbią strateginę reikšmę ne tik Grupei, tačiau ir Grupės akcijų valdytojui. Todėl imamasi papildomų priemonių suvaldyti su pirkimais susijusias rizikas.
  - 3.2.4. *Pirkimų ir jų vykdymo praktikos bendrinimo, dalinimosi gerąja patirtimi ir ekspertų specializacija* – Grupėje ieškoma naudos ir sinergijų rengiant Koordinuojamus pirkimus, įgyvendinant įvairias efektyvumo didinimo priemones pirkimų srityje. Atsakingi asmenys dalinasi turima patirtimi ir pasiteisinusia gerąja praktika, efektyvinant bendrovių ir atskirų jų ekspertų veiklą ir didinant kuriamą vertę grupėje.
- 3.3. Koordinuojamus Grupės pirkimus EPSO-G identifikuoja vadovaudamasi šiais principais:
  - 3.3.1. ekonominės vertės Grupei didinimas;
  - 3.3.2. pirkimų procesų ir administracinių kaštų Pirkimams organizuoti efektyvaus panaudojimo;
  - 3.3.3. Grupės bendrovių procesų integracijos;
  - 3.3.4. dalinimosi sukaupta gerąja praktika ir patirtimi Grupės lygiu;
  - 3.3.5. bendro rizikų bei interesų valdymo ir (ar) rizikų bei interesų konfliktų prevencijos Grupės lygiu.

4. Planavimas ir pasiruošimas pirkimams

- 4.1. Politikos tikslų įgyvendinimas ir sklandus pirkimų procesas Grupėje galimi tik tinkamai planuojant pirkimus ir atsakingai jiems pasiruošiant. Todėl turi būti užtikrinami terminai, pakankami planuoti ir tinkamai pasiruošti pirkimams.

- 4.2. Nusistačiusios poreikį, Bendrovės apie kalendoriniais metais ketinamus vykdyti pirkimus skelbia metų pradžioje pirkimų planuose ir juos atnaujina. Informaciją apie ketinamus vykdyti pirkimus, susijusius su Strateginiais projektais, Bendrovės nedelsiant skelbia ir savo tinklapiuose.
- 4.3. Pirkimai vykdomi patvirtintus pirkimų inicijavimo dokumentus. Bendrovės vidaus teisės aktuose patvirtina reikalavimus pirkimų inicijavimo dokumentams, atsižvelgiant į atitinkamas pirkimų vertes.
- 4.4. Bendrovės vidaus teisės aktuose nustato pirkimų inicijavimo dokumentų tvirtinimo tvarką. Joje turi būti numatytas poreikio pagrindimo ir kontrolės lygis, didėjantis priklausomai nuo inicijuojamo pirkimo vertės.
- 4.5. Inicijuojant pirkimus, kurių vertė viršija 10 000 Eur be PVM, inicijuojantis asmuo kartu su inicijuojančiais dokumentais pirkimo organizatoriui / pirkimo komisijai pateikia¹:
  - 4.5.1. inicijuojamo pirkimo vertės pagrindimą;
  - 4.5.2. vertinimą dėl vieno pasiūlymo pirkime rizikos ir šios rizikos mažinimo priemonės;
  - 4.5.3. neskelbiamo pirkimo atveju – pagrindimą dėl pirkimo būdo pasirinkimo;
- 4.6. Planuojant pirkimus, tiesiogiai susijusius su Strateginiais projektais (kitų pirkimų atveju – esant tikslingumui), Bendrovė paskiria asmenis, atsakingus už:
  - 4.6.1. konsultacijas su rinka, išankstinį pirkimų techninių specifikacijų projektų paskelbimą CVP IS (arba pateikiamas argumentuotas paaiškinimas, kodėl konsultacijos su rinka nėra tikslingos);
  - 4.6.2. orientacinių pirkimų procedūrų vykdymo grafikų, įvertinant su pirkimų vykdymu susijusių rizikų poveikį, pateikimą Bendrovės vadovybei ir EPSO-G.
- 4.7. Neskelbiamų ir vieno pasiūlymo pirkimų kontrolė, vykdoma supaprastintuose ir tarptautiniuose pirkimuose:
  - 4.7.1. Bendrovės, prieš tvirtindamos pirkimų planus, Bendrovės vadovybei ir EPSO-G teikia informaciją apie planuojamus pirkimus, kurie: (i) yra neskelbiami ir/ar (ii) yra rizika gauti vieną pasiūlymą (remiantis ankstesne praktika, rinkos tyrimais ar dėl kitų priežasčių). Bendrovės kartu pateikia informaciją dėl ketinamų įgyvendinti ir priemonių, skirtų konkurencijai skatinti;
  - 4.7.2. pasibaigus einamiesiems metams Bendrovės vadovybei ir EPSO-G teikia informaciją apie planuotų vykdyti ir faktinių vieno pasiūlymo pirkimų vykdymo rezultatus;
  - 4.7.3. gavusios vieną pasiūlymą, Bendrovės siekia išsiaiškinti su potencialiais dalyviais dėl jų nedalyvavimo pirkime priežasčių.
- 4.8. Siekdamas skatinti kuo didesnę nacionalinių ir užsienio tiekėjų dalyvavimą pirkimuose, susijusiuose su Strateginių projektų įgyvendinimu, Grupės bendrovės imasi priemonių, įskaitant, bet neapsiribojant, organizuojamais pristatymais dėl numatomų svarbiausių pirkimų, teikia konsultacijas potencialiems tiekėjams dėl pasirengimo dalyvauti juose.

5. Grupės pirkimų vykdymas ir koordinavimas

- 5.1. Grupės pirkimai vykdomi ir koordinuojami vadovaujantis šioje Politikoje nustatytais principais, teisės aktų reikalavimais ir gerąja praktika.
- 5.2. Paskutinį einamųjų metų ketvirtį EPSO-G kreipiasi į Grupės bendrovės informacijos apie ateinančiais metais numatomus vykdyti pirkimus, kuriuos gali būti tikslinga koordinuoti Grupės lygmeniu. EPSO-G ir Grupės bendrovių deleguoti atstovai iki Bendrovių pirkimų planų tvirtinimo svarsto šių pirkimų koordinavimo vykdymo tikslingumą. EPSO-G atrenka Grupės bendrovių pirkimus ir koordinavimo formą:
  - 5.2.1. **deleguojant EPSO-G atstovą(-us)** į pirkimo(-ų) komisijos(-ų) veiklą pirkimuose, kurie vykdomi vienos Grupės bendrovės naudai, tačiau reikšmingi (dėl galimų rizikų, pirkimo objekto poveikio ar kitų priežasčių) visai Grupei ar akcininkui;
  - 5.2.2. **vykdant Bendrus Grupės pirkimus**, kurie, esant poreikiui, ir įgyvendinant Politikoje

¹ Bendrovės vidaus teisės aktuose patvirtinama, kokia forma ir koku detalumu vykdant pirkimus rengiami nurodyti pagrindimai.

- nustatytus tikslus, atliekami Grupės (ar atskirų Grupės bendrovių) naudai;
- 5.3. EPSO-G paskirti atstovai dalyvauja vykdomuose Grupės bendrovių Strateginių projektų pirkimuose kaip (i) komisijos nariai, (ii) ekspertai arba (iii) stebėtojai.
  - 5.4. Bendri Grupės pirkimai vykdomi vienu iš šių būdų:
    - 5.4.1. vykdant pirkimą pagal įgaliojimą, kai pirkimas vykdomas EPSO-G (pagal įgaliojimą) arba kaip bendras pirkimas, tačiau kitų Grupės bendrovių naudai;
    - 5.4.2. vykdant pirkimą pagal VPĮ 84 str. / PĮ 92 str.
  - 5.5. Grupės bendrovės rengia pirkimų planus, kuriuose identifikuoja su EPSO-G suderintus koordinuojamus pirkimus ir koordinavimo formą. Koordinuojami pirkimai vykdomi šiuo eiliškumu:
    - 5.5.1. EPSO-G, išanalizavusi Grupės bendrovių pateiktą informaciją, jų preliminarinius pirkimų planus (pirkimų planų projektus), parengia Koordinuojamų pirkimų plano projektą, kuriame, remiantis šios politikos 3.3 p. nurodytais Koordinuojamų pirkimų tikslais, nurodomas sprendimo organizuoti Koordinuojamą pirkimą pagrindas ir koordinavimo forma. Pirkimų planų atnaujinimai, juos papildant naujais pirkimais, jeigu tokių pirkimų vertė didesnė nei 50 000 Eur be PVM EPSO-G turėtų būti teikiami juos atnaujinus, ne vėliau kaip iki naujai įtrauktų pirkimų Pirkimo procedūrų pradžios;
    - 5.5.2. parengtą bendrai Koordinuojamų pirkimų plano projektą EPSO-G pateikia suderinti bei tvirtinti Koordinuojamame (-uose) pirkime (-uose) dalyvaujančių Grupės bendrovių vadovams;
    - 5.5.3. sudaromos Koordinuojamų pirkimų komisijos, kurių sudėtį tvirtina, priklausomai nuo koordinavimo būdo – EPSO-G vadovas (EPSO-G pagal įgaliojimą vykdant Bendrą Grupės pirkimą) arba atitinkamos Grupės bendrovės vadovas (kitais atvejais), įtraukiant EPSO-G atstovą.
    - 5.5.4. Grupės bendrovės Koordinuojamo (-ų) pirkimo (-ų) procedūras organizuoti įgalioja EPSO-G, nustatydamos jai užduotis ir išduodamos jai atitinkamą įgaliojimą vykdyti pirkimus, numatytus Koordinuojamų pirkimų plane, pateikdamos pirkimo užduotis ir kitus dokumentus, reikalingus tinkamai organizuoti Koordinuojamų pirkimų procedūras.

6. Pirkimų principų ir gerosios praktikos įgyvendinimas grupėje

- 6.1. Efektyvi veikla ir ekonominė nauda:
  - 6.1.1. Vykdydamos kartotinius ir įprastinius pirkimus, susijusius su pagrindine įmonių veikla, Grupės bendrovės parengia bei įgyvendina pirkimų standartizacijos priemones (kvalifikaciniai reikalavimai, standartinės pirkimo sąlygos).
  - 6.1.2. Siekdamos užtikrinti geriausiai poreikius atitinkančius pasiūlymus ir jų sąlygas, Bendrovės, kuomet tai pagrįsta ir racionalu, vykdo skelbiamas derybas su tiekėjais.
- 6.2. Tvarumas viešuosiuose pirkimuose
  - 6.2.1. vykdydamos pirkimus dėl turimų poreikių, Bendrovės turi siekti, kad pirkimų rezultatai ekonominiu, socialiniu ar aplinkosauginiu požiūriu sukeltų kuo mažesnes neigiamas pasekmes Bendrovės veiklai, aplinkai ir ateities kartoms. To bus siekiama vykdomuose pirkimuose (i) vertinant galimą poveikį aplinkosaugai, (ii) laikantis socialinių reikalavimų, (iii) skatinant inovacijas ir (iv) siekiant didžiausios naudos už kainą visu pirkimo objekto gyvavimo ciklo metu.
  - 6.2.2. Atsižvelgdamos į šį principą, Bendrovės:
    - i. sieks bendradarbiauti su tiekėjais, besilaikančiais aplinkosauginių ir socialinių reikalavimų, kaip jie apibrėžiami VPĮ/PĮ;
    - ii. nusistatys vertes, nuo kurių atlikdamos rinkos tyrimą, vertins galimybes ir tikslingumą taikyti kainos ir kokybės arba gyvavimo ciklo sąnaudų kriterijus. Esant galimybėms, visų pirma įsigyjant technologinį turtą, Grupės bendrovės pasiūlymų vertinimui taikys kainos ar sąnaudų ir kokybės santykio arba sąnaudų, kurios apskaičiuojamos pagal gyvavimo ciklo sąnaudų metodą, kriterijus;
    - iii. taikys mažiausios kainos kriterijų prekių, paslaugų ar darbų pirkimuose, kai iš esmės nėra jokių reikšmingų su pirkimo objektu ar pirkimo sutarties vykdymu susijusių kokybinių rodiklių, kurių įtraukimas būtų racionalus ir naudingas Grupės bendrovėms.

6.3. Skaidrumo didinimas:

6.3.1. Bendrovės vidaus dokumentuose nusistato pirkimo vertes ir sąlygas, kai:

- i. taikoma pareiga skelbti apie pirkimą arba leidžiama pirkimo procedūras vykdyti žodžiu (leidžiamas pirkimo procedūrų atlikimas ir sutarties sudarymas žodžiu). Šios vertės nustatomos atsižvelgiant į motyvuotą pagrindimą dėl pirkimo vertės ir pirkimo procedūrų vykdymui raštu tenkančia administracine našta bei jos proporcingumu.
- ii. vykdant neskelbiamus pirkimus, Bendrovės sieks ne mažiau 3 tiekėjų dalyvavimo (kreipiantis tiesiogiai į ne mažiau kaip 3 tiekėjus dėl pasiūlymų pateikimo ar kitu būdu).

6.4. Kvalifikacijos reikalavimų parinkimas ir kvalifikacijos vertinimas:

6.4.1. Siekiant didinti pirkimų skaidrumą, o taip pat operatyvumą ir efektyvumą, Grupės bendrovės įvertina kvalifikacinių sistemų taikymo galimybes.

6.4.2. Strateginių projektų pirkimų atvejais, o esant galimybei ir kitų pirkimų atvejais, rengiant pirkimo dokumentus turi būti įvertinamas ne tik numatomų įtvirtinti kvalifikacijos reikalavimų proporcingumas bei atitiktis VPĮ/PĮ ir VPT patvirtintiems teisės aktams, rekomendacijoms, tačiau ir rinkos situacija bei galimi potencialūs tiekėjai bei jų skaičius rinkoje, kurie atitinka nustatytus kriterijus ir potencialiai galėtų dalyvauti tokia pirkime. Šiuo tikslu, prireikus, gali būti vykdomas rinkos tyrimas ar rinkos konsultacija.

6.4.3. Bendrovės, įvertinusios situaciją rinkoje, kai nustačius kvalifikacijos reikalavimus, proporcingus pirkimo objektui ir atitinkančius teisės aktus, dėl faktinės rinkos situacijos nėra arba nėra pakankamai tiekėjų, gali taikyti sąlyginai žemesnius kvalifikacijos reikalavimus arba, vykdyti tarptautinį pirkimą, net ir tuo atveju, jei VPĮ/PĮ leidžia rinktis paprastesnį pirkimo būdą.

7. Pasiūlos ir tiekėjų valdymas

- 7.1. Tiekėjų, su kuriais sudaromos pirkimo sutartys, ir pasiūlos rinkoje valdymas užtikrina Bendrovių veiklos tęstinumą ir leidžia Bendrovėms imtis su tuo susijusių rizikų valdymo priemonių.
- 7.2. Bendrovės paskiria darbuotoją (-us), atsakingą (-us) už pasiūlos ir tiekėjų valdymą. Jie atlieka situacijos rinkoje analizę ir identifikuoja reikšmingą įtaką veiklai turinčius tiekėjus, su kuriais sudarytos sutartys.
- 7.3. Tiekėjai vertinami ir klasifikuojami visų pirma pagal jų įtakos Bendrovės veiklai ir jų pakeičiamumo kriterijus. Jų įtaka gali būti operatyvinė, taktinė arba strateginė. Klasifikuojant taip pat gali būti atsižvelgiama į šiuos kriterijus – rizika būsimoose pirkimuose negauti pasiūlymų iš kitų dalyvių, derybinių svertų dėl kainos nebuvimas.
- 7.4. Priklausomai nuo jų įtakos lygmens, pasirenkamos jų valdymo priemonės – sutarties vykdymo laikotarpiu gali būti atliekamas jų veiklos auditavimas, taip pat veiklos rodiklių, finansinės situacijos, vykdomų užsakymų grafiko, o taip pat gamybos procesų ir kitų svarbių aspektų stebėseną, ilgalaikio laikotarpio veiklos planai ir jų suderinamumas su Bendrovės veiklos planais. Atsižvelgiant į tai, parengiamos rizikų valdymo priemonės ir veiksmų planai.
- 7.5. Atsižvelgiant į kiekvieno pirkimo objekto specifiką, konkurencijos lygį, tiekėjų gali būti reikalaujama turėti veiklos įrankius ir procedūras, užtikrinančius atitiktį Grupės principams (pavyzdžiui, etikos kodeksas, korupcijos prevencijos, socialinės atsakomybės priemonės ir kt.).
- 7.6. Planuojant pirkimus, kurie apribotą konkurenciją susijusiuose pirkimuose ateityje (pavyzdžiui, įsigyjant IT sistemą, programinę įrangą, technologinius įrenginius ir kt.), turi būti atliekama ir Bendrovės vadovybei pateikiama alternatyvų analizė ir pagrindimas dėl pasirenkamo sprendimo optimalumo.
- 7.7. Pasibaigus kalendoriniams metams, Bendrovės atlieka įvykdytų neskelbiamų mažos vertės pirkimų analizę ir Bendrovės vadovybei bei EPSO-G pateikia informaciją apie tiekėjus, iš kurių daugiausiai įsigyta prekių, paslaugų ir darbų vykdant neskelbiamus mažos vertės pirkimus.

8. Sutarčių vykdymo kontrolė

- 8.1. Grupės bendrovių vidaus teisės aktuose turi būti įtvirtinti principai, užtikrinantys reguliarią pirkimo sutarčių vykdymo ir keitimo procedūrų kontrolę ir (reguliarus informacijos teikimas tiesioginiam vadovui, vykdymo procesų peržiūra) proaktyvų valdymą (pagrindimą, derinimą ir pritarimą su skirtingų sričių kompetencijų asmenimis, Strateginių projektų atveju - informavimas EPSO-G).

- 8.2. Pirkimo sudarytų sutarčių vykdymas kontroliuojamas vadovaujantis šiais kriterijais:
- 8.2.1. sutarties objekto – tikrinama, ar tiekėjo pateikiama prekė, paslauga (jos rezultatas) ar objektas atitinka techninėje specifikacijoje keliamus kokybinius ir kiekybinius reikalavimus;
  - 8.2.2. sutarties administravimo – tikrinama, ar formalieji sutarties reikalavimai pristatymo, apmokėjimo, dokumentacijos pateikimo ir kt. įsipareigojimai vykdomi laiku ir sutartyje nustatyta tvarka;
  - 8.2.3. sutarties šalies valdymo – palaikomi dalykiniai ir bendradarbiavimo kultūra pagrįsti sutarties šalių santykiai, tikrinama dėl šalies veiklos atitikties pirkimo sąlygose nustatytiems reikalavimams, veiklos planų ir perspektyvų.
- 8.3. Bendrovės vidaus teisės aktuose nusistato sutarčių vykdymo kontrolės tvarkas, įtvirtinančias skaidrumo, atskaitomybės ir teisingumo principus, kuriose, be kita ko, numatomos šios priemonės:
- 8.3.1. visi su sutarties vykdymu susiję sprendimai bei sutikimai yra pagrindžiami ir dokumentuojami;
  - 8.3.2. esant būtinybei, tikrinama ir/ar audituojama tiekėjo veikla, susijusi su tiekėjui pirkimų metu keltais reikalavimais sutarties įvykdymui;
  - 8.3.3. esant poreikiui ir siekiant įsitikinti tiekėjo pajėgumais ir gebėjimu tinkamai įvykdyti sutartį, lankomasi pas tiekėją;
  - 8.3.4. Bendrovės nustato vertes ar sąlygas, kuomet teikiamos reguliarios ataskaitos apie sutarties (-ių) įvykdymą Bendrovės vadovybei;
  - 8.3.5. Bendrovės nustato vertes, kuomet sutarties sudarymo ir vykdymo sprendimai (pratęsimo, pasirinkimai ir papildomi įsigijimai) tvirtinami Bendrovės vadovybės.
- 8.4. Kaupiama ir saugoma su sutarčių vykdymu susijusi informacija:
- 8.4.1. sutartis;
  - 8.4.2. susitikimų dėl sutarties vykdymo protokolai;
  - 8.4.3. susirašinėjimas su tiekėju dėl sutarties vykdymo;
  - 8.4.4. kai taikoma, Sutarties vykdymo ar neįvykdymo ataskaitos;
  - 8.4.5. pakeitimų, pasirinkimų ir pratęsimų dokumentacija (pasiūlymai, vertinimai, motyvuoti sprendimai);
  - 8.4.6. tiekėjo pateikti pasiūlymai ir pastabos (teisinio, finansinio, organizacinio, techninio pobūdžio), susiję su pirkimo objektu, pirkimu ir sutartimi.
- 8.5. Jei žodinė sutartis nėra įvykdoma jos sudarymo metu, šalių įsipareigojimus turi patvirtinti kiti raštiški dokumentai.
- 8.6. Sprendimai dėl pirkimo sutarčių pratęsimų, pasirinkimų ar papildomų įsigijimų, priimami atliekant šį vertinimą:
- 8.6.1. ar pratęsimas numatytas sutartyje ir atitinka pirkimo sąlygas;
  - 8.6.2. ar pratęsimas sukuria didžiausią naudą už kainą;
  - 8.6.3. ar siūloma pratęsti sutartis buvo vykdoma tinkamai.
- 8.7. Sutarties pratęsimo tikslingumo vertinimas atliekamas likus pakankamai laiko iki termino pabaigos tam, kad nusprendus nepratęsti, pakaktų laiko pirkimo procedūrų vykdymui.
- 8.8. Vykdam sutartį, kiekviena sutarties šalis gali inicijuoti sutarties pakeitimus, susijusius su apimties, kiekių, vertės pakeitimu. Atsakingas už sutarties vykdymą asmuo, gavęs rašytinį tiekėjo pasiūlymą pakeisti sutartį arba ketinantis inicijuoti sutarties pakeitimą, turi savo tiesioginiam vadovui, už pirkimus ir finansus atsakingiems asmenims suderinimui pateikti tokio pakeitimo vertinimą dėl įtakos sutarties rezultatų pateikimui, kainai, terminams, naudos už kainą pokyčiui, lygiateisiškumui, skaidrumui atskaitomybei, ir atitinkamiems teisės aktams.
- 8.9. Bendrovės įsivertina tikslingumą taikyti analogiškas/suderintas standartines bendrąsias, prekių bei paslaugų pirkimo – pardavimo ir rangos sutarčių sąlygas.

- 8.10. Bendrovės pirkimo arba sutarčių sąlygose numato ir detalizuoja galimybes nesudaryti pirkimo sutarčių su tiekėjais, kurie neatitinka socialinės atsakomybės, reputacijos ir patikimumo principų arba nutraukti juos pažeidus.

9. GINČAI IR PRIIMTŲ SPRENDIMŲ PERŽIŪRA

- 9.1. Bendrovės pirkimuose gautas pretenzijas nagrinėja vadovaudamasi šiais principais:

9.1.1. Bendrovės įsivertina pretenzijoje pateiktų reikalavimų pagrįstumą, proporcingumą, ar pretenzija pateikiama VPĮ / KPĮ nustatytais terminais ir tokios pretenzijos nagrinėjimo įtaką pirkimo proceso efektyvumui;

9.1.2. siekiant užtikrinti operatyvų ir efektyvų pirkimų vykdymą, Bendrovės pagal galimybes pretenzijas nagrinėja operatyviau nei numatyti maksimalūs VPĮ ir PĮ numatyti pretenzijų nagrinėjimo terminai;

9.1.3. Grupės bendrovės, ypač strateginių projektų pirkimų teisminių ginčų atveju, dėl pritaikytų laikinųjų apsaugos priemonių sustabdžius pirkimų ar pirkimo sutarčių vykdymą, imasi priemonių galimų nuostolių užtikrinimui Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso numatyta tvarka.